

04.04.2016

Kaj/1

§ 292

V 13.4.2016, Hämeentien, Haapaniemenkadun ja Viidennen linjan liikennesuunnitelman hyväksyminen

HEL 2014-002244 T 08 00 00

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian käsittelyn aikana kuultavina olivat Reetta Putkonen ja Miko Aho. Asiantuntijat eivät olleet läsnä päätöksenteon aikana.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Rissasen ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Hämeentien, Viidennen linjan ja Haapaniemenkadun liikennesuunnitelmat kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston piirustusten 6511-1 ja 6512-7 mukaisina jatkosuunnittelun pohjaksi.

Tiivistelmä

Hämeentielle on suunniteltu kantakaupungin tavoiteverkon mukaiset yksisuuntaiset pyörätiet sekä bussi- ja raitioliikennettä sujuvoittavat järjestelyt. Muutos edellyttää henkilöautoliikenteen läpiajon rajoittamista Hakaniemen torin ja Helsinginkadun välisellä osuudella.

Bussiliikenne nopeutuu noin minuutilla. Raitioliikenne nopeutuu 1,5 minuuttia pohjoisen suuntaan ja 2 minuuttia etelän suuntaan. Autoliiken-

teen arvioitu keskimääräinen hidastuminen on puoli minuuttia matkaa kohden.

Liikennesuunnitelman toteuttaminen edellyttää Hämeentien osalta noin 14,1 milj. euron kustannukset, joista 8 milj. euroa kohdistuu raitiotiehen. Kahden muun kadun muutosten kustannukset ovat yhteensä 1,5, milj. euroa. Raitioliikenteen liikennöintikustannusten arvioidaan pienentyvän n. 500 000 € / vuosi.

Esittelijän perustelut

Perustelut ja lähtökohdat hankkeelle

Helsingin strategiaohjelman 2013 - 2016 yhtenä tavoitteena on kestävä liikunnan edistäminen lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta liikenteestä. Tavoitteeseen tähtääviin toimenpiteisiin sisältyvät mm. jalankulku- ja pyöräilyverkostojen jatkuvuuden parantaminen sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuutta nostavien hankkeiden priorisointi.

Helsingin liikunnan kehittämisohjelman (kaupunginhallitus 27.1.2015) tavoitteita ovat kestävien kulkutapojen saavutettavuuden nostaminen kilpailukykyiseksi autoliikenteen kanssa arjen matkoilla, liikennejärjestelmän asukkaille aiheuttamien haittojen vähentäminen liikennesuunnittelun valinnoilla ja liikenteen kasvun ohjaaminen kestäviin kulkutapoihin.

Kantakaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkon mukaisesti, jonka lautakunta on hyväksynyt, Hämeentielle on suunniteltu yksisuuntaiset pyörätiet. Nykytilassa Hämeentiellä ei ole pyöräteitä suunnittelualueella. Viidennellä linjalla ja Haapaniemenkadulla on kaksisuuntainen pyörätie kadun länsireunalla.

Hämeentie on katuluokitukseltaan autoliikenteen alueellinen kokoojaka-
tu. Sen päivittäinen ajoneuvoliikennemäärä suunnittelualueella vaihtelee 10 000 - 13 500 ajoneuvon välillä, mistä 3 000 on HSL-liikenteen busseja. Nopeusrajoitus on korttelivälistä riippuen 30, 40 tai 50 km/h. Kadulla on raitiovaunukaistat, bussikaistat ja yhdet autokaistat. Tällä hetkellä Kurvin ja Hakaniemen välillä kulkevat raitiolinjat 6, 7A ja 7B, jotka raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaan yksinkertaistuvat jatkossa linjoiksi 6 ja 7.

Suunnitelma

Hämeentien liikenne Hakaniemen ja Kurvin välillä on suunniteltu siten, että kadun reunoilla rakennusten vieressä on jalkakäytävät, niiden vie-

ressä reunakivellä ajoradasta ja jalkakäytävästä erotellut pyörätiet sekä pyörätien vieressä yhdet autokaistat, jossa kulkevat bussit, taksit sekä tontti- ja huoltoliikenne. Nämä kaistat korvaavat nykyiset bussikaistat. Kadun keskellä on rakenteellisesti eroteltu raitiotie.

Suunnitelma parantaa jalankulun edellytyksiä, joskin kapeimmilla ka-tuosuuksilla joudutaan kaventamaan jalkakäytäviä. Risteysalueilla sivu-suunnan ylijatketut jalkakäytävät palvelevat esteettömän ympäristön ta-voitteita. Jalankulkijoiden etäisyys bussiliikenteeseen on nykyistä suu-rempi, mikä parantaa kadun miellyttävyyttä.

Pyöräliikenteelle on suunniteltu ajoradasta ja jalankulusta reunakivellä erotellut yksisuuntaiset pyörätiet. Pyöräliikenteen rakenteellinen erotte-lu jalankulusta turvaa jalankulkijalle miellyttävän katu ympäristön. Vii-dennen linjan ja Haapaniemenkadun pyöräliikenteen järjestelyt muute-taan yksisuuntaisiksi, jotta järjestelyt ovat yhteen sopivat Hämeentien suunnitelman kanssa.

Kadun keskellä on tavoitelevyden mukainen reunakivellä eroteltu rai-tiotie, joka nopeuttaa ja edesauttaa häiriötöntä kulkua. Suunnittelualue-eella tehdään useita joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyjä Sörnäisissä ja Viidennen linjan risteuksen kohdalla. Muutosten myötä bussimatkusta-jien ja pyöräliikenteen yhteensovittaminen pysäkkien kohdalla on pa-remmin järjestettävissä. Raitiovaunun Käenkujan pysäkki etelään päin poistetaan.

Pysäkkijärjestelyistä ja pyöräteistä johtuen joudutaan poistamaan kaksi metron lippuhallin sisäänkäyntiä Sörnäisissä. Muutos on todettu mah-dolliseksi yhdessä HKL:n, HSL:n ja pelastusviranomaisten kanssa.

Hämeentien henkilöautoliikenteen läpiajo estetään Hakaniemen ja Sör-näisten välillä, mutta jokaiselle kiinteistölle pääsy autolla on edelleen mahdollista. Läpiajon poistaminen Hämeentieltä vähentää henkilöauto-liikenteen määrää kadulla riittävästi, jotta bussit, taksit ja muu mootto-riajoneuvoliikenne voivat jakaa saman kaistan.

Läpiajoa rajoitetaan neljässä kohdassa. Etelästä saavuttaessa Silta-saarenkadun ja Hakaniemen torikadun välisellä osuudella saavat ajaa vain bussit ja taksit. Kauppahallin huoltoliikenne hoidetaan Hakanie-men torikadun kautta. Haapaniemenkadun ja Kaikukadun välillä pohjoi-sen suuntaan ajo on sallittua ainoastaan busseille ja takseille. Väinö Tannerin kentän huolto tapahtuu Haapaniemenkadun ja Kaikukadun kautta. Pohjoisesta saapuvista vain bussit ja taksit saavat jatkaa Hel-singinkadun risteyksestä Hämeentietä etelään. Viidennen linjan risteyk-sestä vain bussit ja taksit saavat jatkaa suoraan risteuksen yli etelään päin. Henkilöautoliikenne ohjataan Haapaniemenkadun tai Viidennen linjan suuntaan.

Neljännän linjan, Kaikukadun, Lintulahdenkadun ja Sakarinkadun risteykset muutetaan suunnitelmassa suuntaisliittymiksi. Kolmannen linjan ja Näkinkujan ajoyhteydet Hämeentielle katkaistaan moottorijajoneuvo-liikenteeltä. Liikenteen rauhoittamistoimenpiteet ovat tarpeen, jotta sivusuuntien liikenne ohjautuu Hämeentien liikennevalo-ohjattuihin risteyskseen ja joukkoliikenteen häiriöt vähenevät.

Suunnittelualueella on nykyään liikennevalot kymmenessä risteyksessä, minkä lisäksi neljä raitiovaunupysäkin yhteydessä olevaa suojatietä on valo-ohjattuja. Koska Hämeentien liikennemäärä ja ylitettävien moottoriajoneuvokaistojen määrä vähenevät, voidaan Hämeentieltä poistaa liikennevalot neljästä risteyksestä ja kolmelta erilliseltä suojatieltä. Risteyksissä on pääsääntöisesti nykyistä enemmän keskisaarekkeita turvaamassa jalankulkijan ylitystä. Liikennevalojen poistaminen vähentää kadun estevaikutusta jalankulkijalle, sujuvoittaa pyöräilyä sekä nopeuttaa joukkoliikennettä. Liikennevalot poistetaan Kolmannen ja Neljännen linjan, Kaikukadun sekä Lintulahdenkadun risteyksistä. Lisäksi Vilhonvuorenkujan tulosuuntaa ei enää valo-ohjata Helsinginkadun risteyksessä. Liikennevalot poistetaan Käenkujan ja Haapaniemen raitiovaunupysäkkien yhteydessä olevilta erillisiltä suojateiltä.

Suunnitelman myötä pysäköintijärjestelyjä muutetaan. Kaikkiaan asukaspaikkojen määrä kasvaa viidellä ja asiointipaikat vähenevät 21:llä. Asukaspaikkoja voi käyttää myös asiointiin. Huoltoliikenteelle muodostetaan aikaisempaa paremmat edellytykset toimia suunnittelualueella. Lastauspaikkoja on seitsemän (12 m paikka) enemmän kuin nykyisin ja ne sijaitsevat aikaisempaa tasaisemmin Hämeentien varrella. Lastauspaikkojen määrä ja sijainnit tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Katusuunnittelun yhteydessä tarkastellaan mahdollisuuksia täydentää istutuksia suunnittelualueelle.

Vaikutukset

Suunnitelman vaikutuksia on arvioitu kadun viihtyisyyden, jalankulun, pyöräliikenteen, joukkoliikenteen, huoltoliikenteen, pysäköinnin, autoliikenteen, turvallisuuden, terveellisuuden ja Hämeentien yritysten näkökulmasta. Suunnitelman vaikutukset on kuvattu laajemmin liitteissä. Positiivinen vaikutus suunnitelmalla on mm. joukkoliikenteen sujuvuuteen, pyöräilyn olosuhteisiin sekä melun ja liikenteen typpipäästöjen vähentämiseen Hämeentiellä.

Hämeentielle kohdistuvien myönteisten vaikutusten on epäilty siirtävän liikennettä ja haittoja muualle katuverkkoon ja Sörnäisten rantatielle. Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston mukaan vuonna 2001 tehdyn risteyslaskennan mukaan Sörnäisten rantatiellä oli Vilhonvuorenkadun liittymän kohdalla noin 55 000 ajon/vrk mutta vuonna

2014 määrä oli enää 42 000 ajoneuvoa/vrk. Liikenne- määrä on arvioitu myös suhteessa Kalasataman rakentamisrytmiin ja arviot osoittavat, ettei merkittävää ruuhkautumista ole pääosin odotettavissa katuverkos- sa. Sörnäisten rantatien ympäristö ei myöskään lisärakentamisen mah- dollisesti toteutuessa ole niin kuilumainen kuin nykyinen Hämeentie. Li- säksi uudisrakentamisessa on mahdollista paremmin ottaa huomioon rakenteellisin keinoin pakokaasujen puhdistaminen kuin vanhassa ra- kennuskannassa.

Selvitysten mukaan bussiliikenne nopeutuu noin minuutilla ja raitioli- kenne nopeutuu 1,5 minuuttia pohjoisen suuntaan ja 2 minuuttia etelän suuntaan. Autoliikenteen arvioitu keskimääräinen hidastuminen on puo- li minuuttia matkaa kohden. Vaikutuksia tutkittiin mallinnoksin. Mallinne- tun verkon alueella kuormitus lisääntyi reiteillä, joilla on jo nykyään ajoittain kapasiteettipulaa, mutta pääkatuverkon kapasiteetin riittävyys ei huonontunut merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna.

Yritysten toimintamahdollisuuksiin vaikuttavat eräinä tekijöinä lastaus- paikkojen ja asiakaspysäköintipaikkojen riittävyys. Koska liiketilojen käytössä tapahtuu muutoksia, ei lastauspaikkojen ole ajateltu osoitetta- van liiketilakohtaisesti vaan niiden on suunniteltu olevan korttelikohtai- sia. Pysäköintiin on suunniteltu voitavan käyttää myös Hämeentien poikkikatuja, kuten tähänkin saakka. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että katusuunnittelun yhteydessä tähän asiaan kiinnitetään riittävästi huomiota.

Rakentaminen ja aikataulu

Hämeentielle on suunniteltu tehtäväksi koko katualueen peruskorjaus. Muun muassa sähkö-, kaasu- ja vesihuoltojärjestelmät ovat laajamittai- sesti saneerauksen tarpeessa samoin kuin suunnittelualueen raitiotie- kiskot. Vaikka kiskojen käyttöikä itsessään olisikin varsin pitkä, niiden kulumisesta aiheutuu myös melua ja joskus myös raitiovaunujen kalus- ton rikkoontumisia jo ennen varsinaisen käyttöiän päättymistä. Hä- meentie saneerattaneenkin koko kadun leveydeltä lähes koko suunnit- telualueella, mikä on tarkoituksenmukaista, jotta katua ei jouduttaisi avaamaan useita kertoja eri vuosina.

Hämeentien suunnitelma on arvioitu yhdeksi tärkeimmäksi kehittämis- hankkeeksi pyörä- ja joukkoliikenteen näkökulmasta, joten suunnitel- man toteutusta pyritään kiirehtimään Helsingin kaupungin 10-vuotises- sa investointiohjelmassa. Alustavat toteutusvuodet ovat 2017 - 2019.

Kustannukset (alv. 0%)

Hämeentie 14,1 M€, josta 8,0 M€ on raideliikenteen kustannuksia

Viides linja 0,6 M€
Haapaniemenkatu 0,9 M€

Kustannusennuste on alustava ja tarkentuu suunnitelman edetessä.

Vuorovaikutus

Suunnitelman vuorovaikutusprosessissa on ollut kaksi vaihetta. Kerrokantasi -verkkopalvelussa keskusteltiin 25.11. - 31.12.2014 välisenä aikana Hämeentien suunnitteluperiaatteista. Verkkopalveluun kirjattiin tuolloin 164 mielipidettä. Jatkosuunnitteluun valittiin periaatteellinen ratkaisu, jossa henkilöautoliikenteen läpiajo estetään Hämeentiellä.

Valmisteltu suunnitelma on ollut julkisesti kommentoitavana 28.9 - 11.10.2015 Kerrokantasi -verkkopalvelussa. Verkkopalveluun kirjattiin 860 mielipidettä, jonka lisäksi liikennesuunnitteluosastolle tuli suoria yhteydenottoja. Yhteenveto mielipiteiden sisällöstä ja vastineet keskeisistä sisällöstä on esitetty erillisessä vuorovaikutusraportissa (liite 5). Kaikki kommentit ovat luettavissa Kerrokantasi -verkkopalvelussa.

Hämeentien suunnittelusta on järjestetty kummassakin suunnitteluvaiheessa yleisötapahtuma näyttelytila Laiturilla, joista tiedotettiin mediatiedotteilla, sähköpostiviesteillä asukasjärjestöille ja eri kulkumuotoja edustaville eturyhmille sekä Helsinki suunnittelee -Facebook- ja Twitter-sivuilla ja kaupungin verkkosivuilla. Ennen syksyn 2015 verkkokeskustelua ja yleisötilaisuutta jaettiin tiedotteet Hämeentien varren yrityksiin ja rappukäytävien oviin.

Yritysvaikutusten selvittämiseksi Hämeentien kivijalkaliikkeiden yrittäjiä haastateltiin lisäksi etnografista tutkimusmenetelmää hyödyntäen loppuvuodesta 2014 (liite 6). Lisäksi Helsingin seudun kauppakamari on lausunut suunnitelmasta.

Suunnitelmaa on nähtävillä olon jälkeen tarkistettu kommenttien perusteella. Suunnittelua on tehty yhteistyössä Helsingin seudun liikenne HSL:n, liikennelaitos -liikelaitos HKL:n ja rakennusviraston kanssa.

Liikkumisen kehittämisohjelman toteutuminen suunnitelmassa

Hämeentien suunnitelma on linjassa kaupunginhallituksen hyväksymän liikkumisen kehittämisohjelman periaatteiden kanssa.

Saadut lausunnot

Liikennesuunnitelmasta on saatu lausunnot yleisten töiden lautakunnalta, rakennuslautakunnalta, liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnalta, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä, ympäristölautakunnalta ja

04.04.2016

Kaj/1

kiinteistölautakunnalta. Lausunnot ilmenevät päätöshistoriasta ja liitteistä.

Saadut lausunnot ovat yleisesti suunnitelmaa tukevia ja huomautukset koskevat asioita, jotka on mahdollista ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. HKL on kiirehtinyt suunnitelman hyväksymistä, jotta liikennesuunnitelmaan liittyvä suurin menoerä eli raiteiden siirrot ja korjaustyöt saadaan mahdutettua lähivuosien investointisuunnitelmiin. Kiinteistölautakunnan huomioidut liikenteellisten vaikutusten ja muiden vaikutusten arvioinnista on mahdollista tehdä katusuunnittelun yhteydessä.

Kansalaisaloite

Asiaan liittyy 11.11.2015 kaupungille jätetty kunnan asukkaan aloite "Pyöräkaista Hämeentielle". Sen on allekirjoittanut yli 2 % Helsingin äänioikeuteutuista jäsenistä, joten aloite tulee käsitellä valtuustossa kuuden kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä. Asiallisesti aloite saa ratkaisun nyt käsittelyssä olevan asian yhteydessä.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan päätös syntyi äänestyksen jälkeen äänin 5-4. Äänestys ilmenee päätöshistoriasta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Piirustus 6511-1
- 3 Piirustus 6512-7
- 4 Hämeentien liikennesuunnitelma - raportti
- 5 Vuorovaikutusraportti
- 6 Rakennuslautakunnan lausunto
- 7 HSL:n lausunto internet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 25.02.2016 § 88

HEL 2014-002244 T 08 00 00

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle 11. kaupunginosan (Kallio) ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) alueelle sijoittuvasta Hämeentien ym. liikennesuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Taustaa

Helsingin strategiaohjelman 2013 - 2016 yhtenä tavoitteena on kestävä liikumisen edistäminen lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta liikenteestä. Tavoitteeseen tähtääviin toimenpiteisiin sisältyvät mm. jalankulku- ja pyöräilyverkostojen jatkuvuuden parantaminen sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuutta nostavien hankkeiden priorisointi.

Hämeentielle on suunniteltu kantakaupungin tavoiteverkon mukaiset yksisuuntaiset pyörätiet sekä bussi- ja raitioliikennettä sujuvoittavat järjestelyt. Muutos edellyttää henkilöautoliikenteen läpiajon rajoittamista Hakaniemen torin ja Helsinginkadun välisellä osuudella.

Suunnitelma

Hämeentien liikenne Hakaniemen ja Helsinginkadun välillä on suunniteltu siten, että kadun reunoilla rakennusten vieressä on jalkakäytävät, niiden vieressä reunakivellä ajoradasta ja jalkakäytävästä erotellut pyörätiet sekä pyörätien vieressä yhdet autokaistat, jossa kulkevat bussit, taksit sekä tontti- ja huoltoliikenne. Kadun keskellä on rakenteellisesti eroteltu raitiotie, joka nopeuttaa ja edesauttaa häiriötöntä kulkua.

Pyöräliikenteelle on suunniteltu ajoradasta ja jalankulusta reunakivellä erotellut yksisuuntaiset pyörätiet. Pyöräliikenteen rakenteellinen erotelu jalankulusta turvaa jalankulkijalle miellyttävän katuympäristön.

Hämeentien henkilöautoliikenteen läpiajo estetään Hakaniemen ja Sörnäisten välillä, mutta jokaiselle kiinteistölle pääsy autolla on edelleen mahdollista. Läpiajon poistaminen Hämeentieltä vähentää henkilöautoliikenteen määrää kadulla riittävästi, jotta bussit, taksit ja muu moottoriajoneuvoliikenne voivat jakaa saman kaistan.

Suunnitelman myötä pysäköintijärjestelyjä muutetaan. Kaikkiaan asukaspaikkojen määrä kasvaa viidellä ja asiointipaikat vähenevät 21:llä. Asukaspaikkoja voi toisaalta käyttää myös asiointiin.

Huoltoliikenteelle muodostetaan aikaisempaa paremmat edellytykset toimia suunnittelualueella. Suunnitelmassa 12 metriä pitkiä lastauspaikkoja on seitsemän enemmän kuin nykyisin ja ne sijaitsevat aikaisempaa tasaisemmin Hämeentien varrella. Kauppahallin huoltoliikenne hoidetaan Hakaniemen torikadun kautta.

Vaikutukset

Suunnitelma parantanee jalankulun edellytyksiä, joskin kapeimmilla ka-tuosuuksilla joudutaan kaventamaan jalkakäytäviä. Jalankulkijoiden etäisyys bussiliikenteestä on nykyistä suurempi, mikä todennäköisesti parantaa kadun miellyttävyyttä ja siten muun muassa ravintoloiden ja muiden kivijalkaliikkeiden toimintaedellytyksiä sekä Hämeentien varrel-la asuvien asumisolosuhteita.

Liikennesimulointien perusteella liikennesuunnitelman toteuttamisella ei olisi merkittäviä vaikutuksia henkilöautoliikenteeseen aamu- eikä ilta-päiväruuhkatunnin aikana. Bussiliikenteen on arvioitu nopeutuvan alu-eella keskimäärin noin 6 %.

Yrittyskyselyn tuloksia

Etnografinen tutkimustoimisto Kenno Oy on tehnyt haastattelututkimuk-sen alueen yrityksille. Tutkimuksen perusteella Hämeentien erityiseksi valtiksi koetaan sen sijainti yleisen kulkureitin varrella, joka takaa näky-vyyttä ja helppoja kulkureittejä liikkeisiin. Erityisesti bussit koetaan tär-keiksi näkyvyyden kannalta, mutta toisaalta nämä vähentävät suuresti viihtyvyyttä alueella. Toisaalta näkyvyys ja sijainti koetaan sellaisiksi alueen valteiksi, että ollaan valmiita kestämään puutteita ympäristössä.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että autoilun merkitys asiakkaille on yrittäjien keskuudessa osittain ristiriitainen. Toiset näkevät sen tärkeänä, koska autoilevien asiakkaiden on helpompi poiketa sisään ja ohiajavat autot li-säävät näkyvyyttä. Toisaalta osa yrittäjistä ei usko, että asiakkaat saa-puvat autolla lainkaan tai että ohiajavan autoliikenteen tuoma näkyvyys olisi merkittävää. Yrittäjät kokevat alueen katutilan hyvin ahtaana. Tä-mä ei johdu pelkästään sen fyysisestä kapeudesta, vaan myös siitä, et-tä jalkakäytävää käyttävät niin monet erilaiset liikkujat, kuten jalankulki-jat, pyöräilijät sekä huoltoliikenne ja parkkeeratut autot.

Kyselyyn vastanneista Hämeentien yrittäjistä moni on sitä mieltä, että alue on hiljentynyt vuosien saatossa. Alueen elinvoimaisuuden tärkein kriteeri on heidän mukaansa se, että alue houkuttelee ihmisiä. Yhtäältä yrittäjät uskovat, että eläväisempi Hämeentie houkuttelisi sinne enem-män asiakkaita. Toisaalta he pelkäävät, että radikaalien muutosten myötä niin ei käykään.

Huoltoliikenteen sujuvuus aiheuttaa kyselyn mukaan huolta sekä tule-vaisuuden suunnitelmassa että tämänhetkisessä tilanteessa, koska sille on paikoitellen niin vähän tilaa. Nykyisin pyöräilyn alueella koetaan ai-heuttavan vaaratilanteita sekä jalkakäytävällä että autotiellä. Yleinen kokemus on, että asialle on tehtävä jotain, mutta aihe ei kuitenkaan ole sydämen asia yrittäjille.

Johtopäätöksiä

Yhdysvalloissa vastaavalla kadulla tehdyn tutkimuksen perusteella kävelijät käyttivät eniten rahaa palveluihin, joukkoliikenteen käyttäjät toiseksi eniten ja kolmanneksi pyöräilijät. Vähiten käyttivät henkilöautoilijat.

On todennäköistä, että lähialueen asukkaat tuovat suurimman osan ostovoimasta alueen yrityksiin. Yritysten menestyessä hyvin heidän vuokranmaksukykynsä yleensä paranee, mikä voi heijastua positiivisesti kiinteistöjen arvoihin. Myös asuinolojen paraneminen liikenteen vähentyessä nostaisi todennäköisesti alueen ja asuntojen arvoa. Kaupungilla ei kuitenkaan, yleisiä alueita lukuun ottamatta ole, Hämeentien varrella maanomistusta, joten mahdollisesta arvonnoususta hyötyisivät käytännössä lähinnä yksityiset kiinteistöjen ja asuntojen omistajat.

Hakaniemen torin pysäköinti on tälläkin hetkellä parhaiten saavutettavissa Sörnäisten rantatien kautta, joten liikennesuunnitelmalla ei liene negatiivisia vaikutuksia torin kaupalliseen kehittämiseen. Joukkoliikenteellä torin saavutettavuus paranee entisestään. Kallion ja Sörnäisten alueella tulisi tutkia myös alueellisen yksityisen pysäköintilaitoksen toteuttamisedellytyksiä, mikä parantaisi katutilan viihtyvyyttä ja Lintulahden alueen yritysten toimintaedellytyksiä.

Kiinteistölautakunta pitää liikennesuunnitelmaluonnoksen tavoitteita kannatettavina. Kiinteistölautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että jatko-suunnittelussa tutkitaan ja arvioidaan tarkasti esitetyn suunnitelman heijastevaikutukset muuhun katuverkkoon ja Esim. Hakaniemen torin alueen elinvoimaisuuteen. Tällöin tulee kiinnittää huomiota muun ohella esim. Sörnäisten rantatien ja Kalasataman alueen suunnitellun maankäytön kehityssuuntiin. Kiinteistölautakunta pitää edelleen tärkeänä, että liikennesuunnitelman jatkosuunnittelun yhteydessä selvitetään ja esitetään ne toimenpiteet, joilla mahdolliset negatiiviset heijastevaikutukset voidaan minimoida.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Hanneli Alho, kiinteistölakimies, puhelin: 310 64159
hanneli.alho(a)hel.fi
Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 18.02.2016 § 34

HEL 2014-002244 T 08 00 00

Lausunto

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Liikennesuunnitelman lähtökohdissa on huomioitu liikennelaitos -liikelaitoksen näkökulmasta raitioliikenteen kehittämistavoitteet. Kehittämistavoitteista molemmissa suunnitelman vaihtoehdoissa on huomioitu sujuvuus, luotettavuus, häiriöttömyys ja raitioliikenteen nopeuttamistavoitte.

Vaihtoehtovertailussa kahden eri vaihtoehdon A ja B välillä merkittävin hyöty matkustajan näkökulmasta on havaittavissa vaihtoehto A:ssa. Kyseisessä vaihtoehdossa nousevat esille myös selkeästi raitioliikenteen kehittämistavoitteista liikenteen nopeutuminen sekä luotettavuus. Leveämmät kaistat lisäävät häiriöttömyyttä ja luotettavuutta sekä mahdollistavat nopeamman ajon ja pienemmät kustannukset. Luotettavuus ja häiriöttömyys ovat oleellinen osa joukkoliikenteen houkuttelevuuden näkökulmasta. Helsingin yleiskaavaehdotus sisältää ajatuksen kaupunkibulevardeista, joilla merkittävä osa tiivistyvän kaupungin liikennevirrasta kulkee nopeita raitioiteita pitkin. Edellytys sille, että kaupunkibulevardit vastaavat näitä tavoitteita, on raitioliikenteen nopeus ja luotettavuus. Raitioliikenteen kaistojen riittävä leveys on välttämätön lähtökohta nopealle, luotettavalle ja palvelukykyiselle raitioliikenteelle. Hämeentien raitiotien nopeus ja luotettavuus ovat keskeinen edellytys myös Malmin lentokenttäalueen tärkeäksi säteittäiseksi yhteydeksi suunnitellun Lahdenväylän suuntaisen raitiotien palvelukyvyille.

Liikennesuunnitelman vaihtoehto A:ssa on huomioitu tärkeimmät raitioliikenteen kehittämistavoitteet siten, että kyseinen vaihtoehto on myös HKL:n näkökulmasta paras vaihtoehto.

Liikennesuunnitelman toteutumisen osalta HKL toivoo ajankohdan varmistuvan mahdollisimman pikaisesti. Suunnitelman toteuttamisaikataululla on merkittävä vaikutus siihen, että Hämeentien raitiotiekiskojen huoltotoimet ja korvausinvestoinnit voidaan aikatauluttaa HKL:n toimintasuunnitelmiin ja investointiohjelmiin kokonaistaloudellisesti edullisesti niin, että ne yhteensovitetään hyvin Hämeentien suunnitelman toteuttamisaikatauluun.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Markus Keisala, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 35838
markus.keisala(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 16.02.2016 § 74

HEL 2014-002244 T 08 00 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Ympäristölautakunnan mielestä Hämeentien liikennesuunnitelma toteuttaa hyvin sekä Helsingin strategiaohjelman että Liikenteen kehittämishojelman tavoitteita kestävästä liikkumisesta edistämiseksi. Hämeentien muuttamisella osaksi pyöräilyn pääverkkoa voidaan parantaa pyöräilyn edellytyksiä ja sujuvoittaa pyöräliikennettä. Liikennesuunnitelman toteuttaminen vähentää liikennemääriä, mikä parantaa myös myös katu-ympäristön ilmanlaatu- ja melutilannetta.

Hämeentien läpiajoliikenne siirtyy pääosin Sörnäisten rantatielle. Tämä edellyttää ilman epäpuhtaus- ja melupäästöjen lisääntymisen huomioonmista kaavoituksessa ja uusien rakennusten suunnittelussa. Haittojen lieventämiseksi on tarpeen pyrkiä myös vähentämään liikennemääriä mm. joukkoliikennettä ja ajoneuvoliikenteen hinnoittelua kehittämällä.

Ilmanlaatu ja melu

Hämeentie on yksi Helsingin vilkasliikenteisistä katukuiluista, joissa EU:n ilmanlaatudirektiivissä typpidioksidille asetettu vuosiraja-arvo ylittyy. Myös hengitettävien hiukkasten vuorokausiraja-arvon ylittyminen on mahdollista epäsuotuisissa sääoloissa. Ilmanlaatua heikentävät erityisesti kadun autoliikenne, suuri raskaan liikenteen osuus sekä kadun kuilumainen rakenne, joka heikentää epäpuhtauksien laimenemista. Liikenne aiheuttaa alueelle myös merkittäviä meluhaittoja.

Hämeentiellä on ollut HSY:n siirrettävä ilmanlaadun mittausasema viimeksi vuonna 2014. Tuolloin typpidioksidin (NO₂) vuosipitoisuus oli 45 µg/m³, kun sallittu vuosiraja-arvo on 40 µg/m³. NO₂-pitoisuudet ovat viime vuosina laskeneet jonkin verran, mutta eivät riittävästi. Syynä ylitykseen ovat autoliikenteen, etenkin dieselajoneuvojen korkeat typenoksidipäästöt. Hämeentiellä ylittivät vuonna 2014 myös WHO:n pienhiukkasille antamat ohjearvot. Hiukkasia pidetään terveyshaitoiltaan merkittävimpinä ilman epäpuhtauksina.

HSY on tehnyt ilmansuojelusuunnitelman valmistelun yhteydessä mallinnuksia Hämeentien liikennesuunnitelman vaikutuksista kadun ilmanlaatuun. Lähtöoletuksena on kadun autoliikennemäärän väheneminen noin 80 %:lla. Muutoksen arvioidaan vähentävän liikenteen typenoksidipäästöjä Hämeentiellä noin 28%, jolloin typpidioksidipitoisuuden arvioidaan laskevan noin 11%. Muutoksen ansiosta alueen ilmanlaatu paranee huomattavasti eikä typpidioksidin vuosiraja-arvon alueella arvioida

enää ylittyvän vuonna 2020. NOx-päästöjen ja NO₂-pitoisuuden väheneminen jatkuu mallinnusten mukaan edelleen tämän jälkeen.

Suunnitelmaan liittyvän vaikutusarvioinnin mukaan autoliikenteen väheneminen laskisi melutasoa noin 2-3 dB, mikä vastaa lähes liikennemäärän puolittumista.

Liikenteen siirtyminen Sörnäisten rantatielle nostaa liikenteen päästöjä siellä. Tämä nostaa myös typpidioksidipitoisuuksia Sörnäisten rantatiellä, jolla ilmanlaadun raja-arvot voivat jatkossa ylittyä. Taloudelliset ohjaukeinot ovat HSY:n mallinnusten ja muiden tutkimusten mukaan osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi vähentää liikennemääriä ja liikenteen päästöjä, jolloin myös ilmanlaatu paranee. Yleiskaavan liikennejärjestelmän lähtökohtana on, että entistä parempi kestävien kulkumuotojen palvelutaso, tiiviimpi kaupunkirakenne sekä liikenteen hinnoittelun uudistaminen vaikuttavat liikkumistottumuksiin. Kaupunkibulevardien seudullisten vaikutusten arvioinnin lähtöoletuksen mukaan seudulla on käytössä ajoneuvoliikenteen hinnoittelu.

Ilmanlaadun paraneminen Hämeentiellä vähentää asukkaiden ja alueella liikkuvien ihmisten altistumista ilmansaasteille. Kadunvarren rakennuskanta on pääosin varsin vanhaa, eikä sen suunnittelussa siten ole voitu huomioida kasvaneen liikenteen haittojen torjuntaa riittävästi. Katukuiluissa ilmansaasteista aiheutuva terveyshaitta on arvion mukaan liikennemäärästä ja sujuvuudesta riippuen moninkertainen verrattuna avoimien väylien varteen. Vanhoissa rakennuksissa on vähemmän mahdollisuuksia parantaa sisäilman laatua kuin uusissa rakennuksissa. Sörnäisten rantatien varren täydennysrakentamisen suunnittelussa on mahdollista suunnitteluratkaisuin vähentää altistumista sekä ilman epäpuhtauksille että melulle, jolloin terveys- ja viihtyisyshaitat asukkaille pienenevät.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Outi Väkevä, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31516
outi.vakeva(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 09.02.2016 § 58

HEL 2014-002244 T 08 00 00

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite PL 10 00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginkanslia@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginkanslia	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alv.nro FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Liikennesuunnitelma on laadittu yhteistyössä rakennusviraston kanssa. Rakennusvirasto on teettänyt samanaikaisesti liikennesuunnittelun kanssa teknisen yleissuunnitelman.

Rakennuskustannukset on arvioitu hankeosalaskennalla teknisen yleissuunnitelman laatimisen yhteydessä. Kadun rakentamista koskevat kustannusarviot ovat alustavia ja tarkentuvat katusuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Toteutuksen ajankohdasta päätetään talousarvion ja investointiohjelman käsittelyn yhteydessä. Liikennesuunnitelman hyväksymisen jälkeen ja teknisen yleissuunnitelman pohjalta voidaan aloittaa katusuunnitelman laatiminen vuonna 2016. Toteutus on mahdollista aloittaa loppuvuodesta 2017 ja parannustyöt valmistuisivat vuonna 2019.

Kadun parantamisen yhteydessä toteutetaan laajamittaiset saneeraukset vesijohdoille, viemäreille, kaasu- ja kaukolämpöjohdoille sekä sähkö- ja tietoliikennekaapelille. Myös raitiotiealue kiskoineen uusitaan.

Pysäkkijärjestelyistä ja pyöriteistä johtuen joudutaan poistamaan kaksi metron sisäänkäyntiä Sörnäisissä. Muutostöiden kustannuksista ei ole vielä laadittu kustannusarvioita. Sörnäisten metroaseman sisäänkäyntien ja kansirakenteiden korjaustyöt tulee toteuttaa ennen kadun pintarakennetöitä.

Hanke on toteutettava ”Yhteinen kunnallistekninen työmaa”-sopimuksen periaatteiden mukaisesti. Toteutukseen on osapuolten varattava riittävät resurssit.

Käsittely

09.02.2016 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Terhi Koulumies: Hämeentien liikennesuunnitelma pitäisi arvioida ja laatia uudestaan sellaiseksi, ettei ratkaisu rajoita henkilöautoliikenteen läpikulkua kadulla.

Vastaehdotus raukesi kannattamattomana. Terhi Koulumies jätti päätöksestä vastaehdotuksensa mukaisen eriävän mielipiteen.

Eriävä mielipide:

Terhi Koulumies: Hämeentien liikennesuunnitelma pitäisi arvioida ja laatia uudestaan sellaiseksi, ettei ratkaisu rajoita henkilöautoliikenteen läpikulkua kadulla.

Esittelijä

osastopäällikkö

04.04.2016

Kaj/1

Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Juha Väätäinen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38547
juha.vaatainen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 08.12.2015 § 393

HEL 2014-002244 T 08 00 00

Hankenro 0926_13

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että Hämeentien, Viidennen linjan ja Haapaniemenkadun liikennesuunnitelmat hyväksytään liikennesuunnitteluosaston piirustusten 6511-1 ja 6512-7 mukaisina. Kaupunkisuunnittelulautakunta edellytti myös, että niiden katujen joihin Hämeentielle poistuva liikenne siirtyy tai muuten vaikuttaa, erityisesti Itäväylä-Junatie-Teollisuuskatu reitin, liikenteen sujuvuus huomioidaan alueen jatkosuunnittelussa riittävällä tasolla.

Käsittely

08.12.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Palautusehdotus:

Matti Niiranen: Palautusehdotus, Niiranen Matti

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää palauttaa Hämeentien, Haapaniemenkadun ja Viidennen linjan liikennesuunnitelman uudelleen valmisteltavaksi siten, että:

- suunnitelma toteutetaan kun Kalasataman liikennejärjestelyt ovat valmiit, Hanasaaren voimalaitosalueen uudisrakentamisen sekä mm. Kruununsiltojen ja Hakaniemensillan rakentamisen aikataulut ja suunnitelmat ovat valmiit.
- selvitetään nyt esitettyä tarkemmin mm. Sörnäisten tunnelin vaikutukset liikenteen sujuvuuteen, mahdolliset toimet poikittaisliikenteen sujuvuuden parantamiseksi sekä Jokeri 0-linjan toimivuus.

Kannattaja: Tom Packalén

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Kaupunkisuunnittelulautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Hämeentien, Viidennen linjan ja Haapaniemenkadun liikennesuunnitelmat hyväksytään liikennesuunnitteluosaston piirustusten 6511-1 ja 6512-7 mukaisina. Kaupunkisuunnittelulautakunta edellyttää myös, että niiden katujen joihin Hämeentielle poistuva liikenne siirtyy

tai muuten vaikuttaa, erityisesti Itäväylä-Junatie-Teollisuuskatu reitin, liikenteen sujuvuus huomioidaan alueen jatkosuunnittelussa riittävällä tasolla.

Kannattaja: Osmo Soininvaara

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Palautusehdotus, Niiranen Matti

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää palauttaa Hämeentien, Haapaniemenkadun ja Viidennen linjan liikennesuunnitelman uudelleen valmisteltavaksi siten, että:

- suunnitelma toteutetaan kun Kalasataman liikennejärjestelyt ovat valmiit, Hanasaaren voimalaitosalueen uudisrakentamisen sekä mm. Kruununsiltojen ja Hakaniemensillan rakentamisen aikataulut ja suunnitelmat ovat valmiit.
- selvitetään nyt esitettyä tarkemmin mm. Sörnäisten tunnelin vaikutukset liikenteen sujuvuuteen, mahdolliset toimet poikittaisliikenteen sujuvuuden parantamiseksi sekä Jokeri 0-linjan toimivuus.

Jaa-äännet: 5

Pekka Buttler, Jape Lovén, Outi Silfverberg, Osmo Soininvaara, Heta Välimäki

Ei-äännet: 4

Michael Berner, Matti Niiranen, Tom Packalén, Risto Rautava

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 5-4.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kaupunkisuunnittelulautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Hämeentien, Viidennen linjan ja Haapaniemenkadun liikennesuunnitelmat hyväksytään liikennesuunnitteluosaston piirustusten 6511-1 ja 6512-7 mukaisina. Kaupunkisuunnittelulautakunta edellyttää myös, että niiden katujen joihin Hämeentieltä poistuva liikenne siirtyy tai muuten vaikuttaa, erityisesti Itäväylä-Junatie-Teollisuuskatu reitin, liikenteen sujuvuus huomioidaan alueen jatkosuunnittelussa riittävällä tasolla.

Jaa-äännet: 3

Michael Berner, Matti Niiranen, Risto Rautava

Ei-äännet: 6

Pekka Buttler, Jape Lovén, Tom Packalén, Outi Silfverberg, Osmo Soininvaara, Heta Välimäki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä jäsen Lovénin vastaehdotus voitti äänin 6-3.

Matti Niiranen: Eriävä mielipide, Niiranen Matti

Katson, että Hämeentien, Haapaniemenkadun ja Viidennen linjan liikennesuunnitelma ei ole kiireellinen, vaan se tulisi käsitellä sitten kun - Kalasataman liikennejärjestelyt ovat valmiit ja Hanasaaren voimalaitosalueen uudisrakentamisen sekä mm. Kruununsiltojen ja Hakaniemensillan rakentamisen aikataulut ja suunnitelmat ovat valmiit. - mm. Sörnäisten tunnelin vaikutukset liikenteen sujuvuuteen, mahdolliset toimet poikittaisliikenteen sujuvuuden parantamiseksi sekä Jokeri 0-linjan toimivuus on selvitetty tarkemmin. Toisin kuin valmistelussa on perusteluina annettu ymmärtää Hämeentien raitiotiekiskot on tarpeen uudistaa vain osittain vasta 2020-luvun alkupuolelta lukien. Keskimäärin linjan eri osuuksien ratametreillä elinkaarta on jäljellä 8,75 vuotta.

Eriävään mielipiteeseen yhtyivät: Risto Rautava, Michael Berner, Tom Packalén

01.12.2015 Pöydälle

24.11.2015 Pöydälle

17.11.2015 Pöydälle

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Reetta Putkonen

Lisätiedot

Taneli Nissinen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37447
taneli.nissinen(a)hel.fi

Niko Palo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37220
niko.palo(a)hel.fi

Anna Pätynen, liikenneinsinööri, liikenteen toimivuustarkastelut, puhelin: 310 37110
anna.patynen(a)hel.fi

04.04.2016

Kaj/1

Jari Rantsi, liikenneinsinööri, ympäristövaikutukset, puhelin: 310 37215
jari.rantsi(a)hel.fi

Hanna Strömmer, liikenneinsinööri, liikenneturvallisuus, puhelin: 310 37106
hanna.strommer(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566